

XXIV. ZJAZD KSSZ A IDEOLOGICKÝ BOJ

V dňoch 5.—10. 10. 1971 sa uskutočnila v Suchumi (ZSSR) — Medzinárodná letná škola na tému *Závery 24. zjazdu a otázky ideologického boja*. Školy, na základe rozhodnutia Problémovej komisie akadémie vied socialistických krajín Otázky ideologického boja v koexistencii dvoch svetových sústav a z iniciatívy prezídia Akadémie vied ZSSR, sa zúčastnili filozofi, politológovia, sociológovia, ekonómi, právnici socialistických krajín. Školu otvoril v budove Abchazského oblastného výboru KS Gruzínska predseda organizačného výboru, vedúci sektoru FŮ-AU-ZSSR doktor filozofických vied V. V. Mšvenieradze. Za Ústredný výbor KS Gruzínska a vlády Gruzínskej SSR privítal vedeckých pracovníkov z ZSSR, BLR, MLR, NDR, PLR a ČSSR tajomník ústredného výboru KS Gruzínska M. Gogičajšvili a tajomník Problémovej komisie doc. dr. J. Filipec, CSc.

Po oficiálnych prejavoch zástupcov stránických a vládnych organizácií Abchazskej autonómnej SSR začalo prvé pracovné plenárne zasadanie, na ktorom boli vytvorené tri pracovné skupiny, ktoré počas školy pracovali na troch základných problémoch.

1. Teoretické koncepcie súčasného antikomunizmu,
2. Revizionizmus a pravý sociálny demokratizmus,
3. Mládež a súčasný ideologický boj.

V prvej skupine sa kriticky analyzovali také teórie, ako teória *technotrónej spoločnosti*, koncepcia *nacionálneho pluralizmu*, teória *konvergenie*, ako i rôzne ďalšie. Poukázalo sa na ich protisocialistický charakter, na ich zameranie proti medzinárodnému robotníckemu hnutiu. Zároveň sa konštatovalo, že súčasná vedeckotechnická revolúcia je poľom vážneho ideologického boja medzi kapitalizmom a socializmom. V tomto období rastie úloha robotníckej triedy a inteligencie. Marxistická ideológia je nútená podať kriticky analýzu rôznych antikomunistických koncepcií, týkajúcich sa takýchto otázok a ukázať aj spôsob ako pozitívne riešiť nastolené problémy.

Druhá pracovná skupina pracovala na téme *Revizionizmus a pravý sociálny demokratizmus v službe antikomunizmu*. Kriticky sa analyzoval súčasný pravý a „ľavý“ revizionizmus jeho antisovietsky a antileninský charakter. Ukázala sa organická spojitosť medzi revizionizmom a antikomunizmom v základných oblastiach spoločenského poznania.

V tretej skupine sa posudzovali základné tendencie súčasných mládežníckych hnutí v kapitalistických krajinách, kriticky sa analyzovali rozličné pseudorevolučné laboradikalistické a pravoradikalistické názory a idey, ako anarchizmus, anarcho-syndikalizmus, trockizmus a iné. Poukázalo sa na význam revolučného charakteru marxistického leninského určenia pri objasňovaní týchto hnutí.

Výsledkom tejto práce je kolektívna monografia, v ktorej sa na základe výsledkov XXIV. zjazdu KSSZ podrobili argumentovanej analýze najnovšie typy buržoázných antimarxistických koncepcií.

Spoločným menovateľom výskumnej práce kolektívu suchumskej Medzinárodnej školy bola marxisticko-leninská metodológia. Druhou devízou tohto spoločného zasa-

dania bolo, že sa neohraničovalo len na negatívnu kritiku antikomunistických „teórií“. Kritická analýza bola spojená s pozitívnym rozpracovaním filozofických a spoločensko-politických ideí, na základe ktorých je možná fundovaná kritika ideologických smerov. V tom vidíme i význam tejto Medzinárodnej školy. Ukázalo, že v súčasných podmienkach neutíchajúceho boja medzi kapitalizmom a socializmom zostáva aktuálnou úlohou boj proti antikomunizmu, pravému a ľavému revizionizmu, ako aj nacionalizmu. Splnenie tejto úlohy si však vyžaduje ďalšie zvýšenie efektívnosti ideologického boja, marxistického tvorivého vzťahu k teórii a smelej analýzy zložitých problémov skutočnosti.

Z toho však vyplýva i rozvíjanie marxisticko-leninskej teórie, ktorá jedine môže byť účinným prostriedkom v ideologickom boji. Tvorivé rozvíjanie marxizmu, môže sa však uskutočňovať jedine v úzkej spolupráci marxistov všetkých krajín. Prvým krokom k tomu bola i Suchumská Medzinárodná letná škola. Je reálnym krokom k rozvoju ideologickej integrácie, v rozpracovaní všeobecných ideových pozícií v oblasti komplexného výskumu aktuálnych problémov ideologického boja s cieľom zjednotiť tvorivé úsilie marxistov.

J. Dubnička

XIII. MEZINÁRODNÍ KONGRES O DĚJINÁCH VĚDY A IV. MEZINÁRODNÍ KONGRES LOGIKY, METODOLOGIE A FILOSOFIE VĚDY

XIII. mezinárodní kongres o dějinách vědy, který se konal 18. 8.—24. 8. 1971 v Moskvě, byl svým programem nesmírně rozsáhlý a poskytoval mnoho přitažlivých jednání, kterých se však nebylo fyzicky možno zúčastnit. Přitom bylo mnoho účastníků zainteresováno na pořadech, které probíhaly současně. Jak na kolokviích, tak v sekcích přednášeli vědci často světového jména a účastníci litovali, že se museli rozhodnout jen pro jednu eventualitu. Toho typu byla kolokvia o teorii a dějinách vědy, o středověké vědě, o antice a dnešku, o funkcionální analýze, o vývoji klasické mechaniky, o vývoji relativistické a kvantové fyziky, ke 100. výročí narození Rutherforda a 75 letům teorie radioaktivity, o úloze logiky a metodologie ve výzkumu historie vědy. Vcelku pracovalo dvanáct sekcí, jež měly s pobočkami vcelku 21 oddělení.

Zahajovacímu plenárnímu zasedání vtiskl charakter teoreticky propracovaného marxistického pojetí dějin vědy referát akad. Kedrova.

Nejzajímavější přednášky na kolokviu o relativistické a kvantové fyzice: Fejnberg shrnul práci I. J. Tamma, zakladatele moskevské školy (spolu s Frenklem, Mandelštamem a Landauem). I. J. Tamm pracoval ve více oborech fyziky a vychoval celou vědeckou generaci. Rahmanovo záření objevil před Rahmanem. Rozvinul matematickou teorii stability neutronů, termonukleární syntézu v plazmě, nukleární rezonanci i klasickou elektrodynamiku. Jako učitel byl nedostižný. V diskusi se vědci z USA informovali, jak se šířila kvantová teorie v SSSR: 1926—1928 byl Fok a po něm Landau v Německu a 1928 měl Fok první kurs, potom navštěvovali často SSSR Dirac, Bohr, Planck aj.

Mme Tonnelat analyzovala gnoseologický přínos teorie relativity, Destouche popsal vývojová stadia vlnové mechaniky, a to na názorech L. de Broglie. Ukázal, že deterministická etapa teorie úrovní (od r. 1951) přinesla pokrok v teorii světla